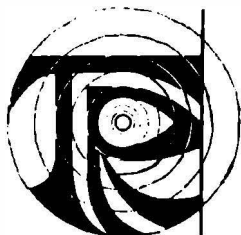

dans popular; scena apariției șarlatanului vânzător de mărunțișuri, Autolycus, culme a dexterității în schimbarea măștilor și a atitudinilor — interpret Rikki Fulton; în fine, scena apariției bătrînului Shephard și a fiului său Clown (interpretați de Arthur Hewlett și respectiv Paul Jesson), ce ies innovați de la palat, purtînd cu stîngăcic costume de curteni și împărtășind, fără să știe, ironia autorului lor față de parveniiții epocii sale.

Constantin RADU-MARIA

Trei premiere

● În luna februarie, oamenii de teatru au sărbătorit împlinirea a 80 de ani de la nașterea lui Tudor Mușatescu, eveniment marcat, alături de alte manifestări, de emisiunea specializată a radioului prin prezentarea în premieră a piesei *Geamandura*. Opțiunea redacției ni s-a părut inspirată, această comedie tristă, de pronunțat lirism, constituind o pagină definitivă pentru dramaturgul în a cărei creație vigoarea hohotului de rîs a fost mereu îmblînzită de o lacrimă înduioșată, dramaturg care a păstrat și în cele mai corosive pagini de satiră un sunet delicat, amintind debutul său poetic.

Inspirată ni s-a părut și formula regizorală adoptată de Dan Puican, care „a lăsat textul să vorbească”, veghind să nu apară „note false”. Și, desigur, tonurile au fost cele exacte, din distribuție făcînd parte: Ion Caramitru, Virgil Ogășanu,

Daniel Horhocea, Rodica Mandache, Ștefan Mihăilescu-Brăila, Mihai Fotino. Punerea în undă nu a propus, într-adevăr, un unghi de vedere inedit asupra piesei, dar a restituit-o în datele ei originare, descifrate cu simț al umorului și cu sensibilitate.

● Mai mult scenariu radiofonic tip „viață dramatizată” decît piesă de teatru, *Prietenui mei... vîntul!* de Gh. Dumbrăveanu aduce în prim-plan una dintre personalitățile marcante ale României contemporane, savantul cu strălucite merite în dezvoltarea aviației mondiale, Henri Coandă. Instructiv, interesant sub raportul informației, textul nu reușește însă (și poate nici nu ambiționează) descifrarea unui destin, mulțumindu-se cu figurarea lui, presupunem corectă. Corectă, și regia semnată de Dan Puican, corectă și interpretarea actorilor Victor Rebengiuc, Mircea Albulescu, George Constantin, Fory Etterle, Ștefan Mihăilescu-Brăila, Mircea Șeptilici, Virgil Ogășanu, Mihai Fotino, Dorina Lazăr, Ileana Cernat, Valeria Gagialov ș.a.

● *Echilibru fragil* de Edward Albee, text definitiv pentru o literatură preocupată de evoluția unei lumi străbătute de neliniști, marcate de însingurare, a fost prezentat la radio în traducerea lui Romulus Căplescu și Z. Florea, adaptarea fiind semnată de Andrei Sireteanu. Versiunea regizorală datorată lui Silviu Jicman s-a caracterizat printr-o precizie decupare a ideilor, prin sublinieri și „adnotări” riguroase, oportune. Ușor expositivă, însă, insuficient ritmată pe alocuri, montarea ne-a făcut să înțelegem tensiunea dramatică ce susține întreaga piesă, și mai puțin să o simțim. Contribuții actoricești într-adevăr meritorii au avut Gina Patrîchi, George Constantin, Gh. Cozorici, Irina Mazanitis, Simona Bondoc, Marga Barbu.

Cristina DUMITRESCU

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Revista „Vatra” din 20 februarie 1983 publică o serie de convorbiri bilaterale ale criticului Valentin Silvestru cu dramaturgii Ion Băieșu, Adrian Dohotaru, Romulus Guga, Theodor Mănescu, D. R. Popescu, Tudor Popescu, Dumitru Solomon, Marin Sorrescu, reunite sub genericul „Condiția dramaturgului

român contemporan”. Deosebit de utile, opiniile exprimate cu acest prilej. ● Aceeași revistă publică un dialog cu scenograful Romulus Feneș de la Teatrul Național din Tirgu Mureș și un „spectacol imaginat” de Aureliu Manea cu piesa Neguțătorul din Veneția de Shake-

speare. ● După premiera pe țară cu piesa Ospățul generalilor de Boris Vian, Teatrul de Stat din Reșița pregătește spectacole cu Pescărușul de A. P. Cehov, în regia lui Aureliu Manea și scenografia lui T. Th. Ciupe, și Vestitorul de Valentin Munteanu, în regia lui Eugen Vancea. ● S-au

MOTTO : „Nu scriștii ne omoară, ci răstălmăciriile.”

Marin Sorescu

Sigur că va veni vremea să ne ocupăm și de cantitatea de idei și de substanțialitatea comentariului critic. Urgent este, însă, să ne străduim a descuraja enormitățile din comentariul critic, care, altfel, riscă să prolifereze. Iată de ce, pentru toți cei care mai cred că n-am avea altă treabă decît să căutăm noduri în papură cităm, atît cît ne va permite spațiul, din aprecierile asupra spectacolelor Calul verde și Niște țărani, semnate de Iona Rauschan, în suplimentul festivalier timișorean Antract, nr. 2, pag. 2—3, martie 1983.

● Despre Calul verde : „Efectul ei, în orice caz, se circumscrie noțiunii, reverberînd ambiguu mesaje eteroclite, deseori și prin substanță, nu numai prin condiție. Într-o anumită măsură, se poate deduce că această piesă este fructul unei îndelungate prezențe în sferile înalte ale efluviiilor scenice, care, pîrguindu-se, a ajuns în situația inevitabilă de a cădea... pe scenă, pe scîndurile ei atît de solicitate. [...] Perechea Popescu [...] depersonalizată de incontestabilele tare ale rutinei sociale, ne plîmbă, precum un picaro structural (dramatic?), prin toate problemele umanității, clasicele locuri co-

mune ale dramaturgilor (serioși sau nu) din toate reaurile.”

● Despre Niște țărani : „Teatrul Mic din București a oficiat ieri seară un tip de missa solemnă: sobrietatea cu care sînt exorcizate toate ipostazele standard a readus «spectacolul» și «spectaculosul» la forța inițială, și totodată inițiativă, de impact. Am asistat la recuperarea patetică a formulei arhetipale, teatrul devenind paralela esențializată, mimetică la gradul cel mai intelectualizat, a experienței. Pe scenă s-au înșiruit ritualic, ca într-o glossă pre-socială, imaginile emblematică ale istoriei; și nu

CRONICA CRONICII TEATRALE

„Ca într-o
glossă
pre-socială...”

este vorba doar de o cronologie obiectivă, de un «prag dramatic», al trecerii spre pămînt [...] ci de redobîndirea «spectaculosului» ca sistem de ordonare a comunicării. [...] au existat greșeli, abuzuri, moarte și sărăcie ca o clasă întregă să-și năpîrlească vechea îmbrăcă-

minte, și așa mai departe. Toate aceste fraze, puține la număr dar cuprinzînd în subtext, discursuri epice inepuizabile, au fost sfișiate, descojite pînă la simbură, pînă la inarticulări, sau mai bine zis, pînă la magma inarticulată a durerii lor ascunse. Cătălina Buzoianu a descîntat rostirea cu aceste fragmente de discurs, aruncînd-o în plasticitatea trepidantă, semnificată a actului scenic. Au fost suficiente cele citeva trimiteri la epicitate, ca dramaticul să reorganizeze universul după propriile legi; au fost suficiente cele citeva noduri epice — războiul, nunta, moartea, priveghiul, parasitasul, interogatoriul și fraudă socială, psihică, a nechemaților vremii, pentru ca «înscenarea» să le lunge în universal, peren, inevitabil. Regizoral, cele două planuri ale realului și visului sînt simultane, căci simultane sînt și cele două ipostaze ale timpului. Copilul, legăndu-se în «podul» istoriei, cernînd cu înconștientă timpul și anotimpul, de care nu pare a fi responsabil, ne leagă de speranța unei transfigurări a imaginilor emise într-o succesiune ritmică, pulsațilă, ne oferă spațiul insașabil al boltei sub care ele există.”

Coordonatorii Antractului : Antoaneta C. Iordache și Adriana Babeți.

MYOSOTIS

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

împlinit patruzeci de ani de la premiera filmului O noapte furtunoasă realizat de Jean Georgescu după comedia lui Ion Luca Caragiale. ● Recente premiere ale Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași : Puterea și Adevărul de Titus Popovici și Noaptea tăcerii de Robert Anderson, ambele în regia

Nicoletei Toia; de asemenea, Față în față cu teatrul, spectacol de Mirela Ilieșiu după texte de Ion Sava. ● „România literară” din 10 martie 1983 publică o piesă scurtă de Tennessee Williams, Scrisoarea de dragoste a lui Byron. ● La Oradea a avut loc o bogată manifestare teatrală închinată lui Tudor Mușatescu, la care

au participat Teatrul de Stat din Oradea, Teatrul Național și Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, Teatrul de Stat din Turda și Teatrul Național din București. Participanții la simpozionul care a avut loc cu acest prilej au evocat personalitatea și opera ilustrului comedialograf, de la a cărui naștere s-au scurs 80 de ani ●

tările și se cuvine s-o împarți și celorlalți. Pornește cu ea în Delta !"

Din nefericire, conflictului principal, născut din acțiunea agentului străin, i se adaugă un conflict social. Neconvingător schișată, viața grea a pescarilor din Cealal trebuie să-și găsească rezolvarea într-o acțiune grevistă. Lavrentie, Omul din Cealal, nu este numai un conducător de pescari, ci și un revoluționar. Ca în orice piesă cu prevesti scrisă în perioada 1947—1953, gloanțele jandarmilor din final nu reușesc să înăbușe răzvrătirea: „Lavrentie: E semnul lui Sidor. Luați seama: jandarmii! Ne-au ajuns din urmă. (Celorlalți.) Acuma să vedem ce ne poate pielea. (Pescarii se string cu hotărâre în jurul lui Lavrentie. Acesta privește în jurul său.) Să vie! Dreptatea-i de partea noastră și a venit vremea să dovedim ce poate neamul nostru, al pescarilor”. În atmosfera stranie, de realism magic, din piesă, elementele sociale nu-și au locul. Tensiunea dramatică se prăbușește, deci, în câteva locuri prin intruziunea unui realism de tip balzacian. Impresia de artificialitate e cu atât mai puternică în astfel de cazuri cu cât autorul e definitiv stingaci în creionarea aspectelor de ordin social-politic. Sub limbajul aluziv se recunosc lesne viitoarele clișee ale noii dramaturgii. Ca, de exemplu, clișeul deșteptării revoluționare a unui personaj

prin contactul în închisoare cu un luptător: „Lavrentie: (...) La închisoare am cunoscut tot soiul de borfași, dar era unul care a fost închis pentru altceva. Om drept și cu multă carte. Imi plăcea să-l ascult. Privea cu dragoste la noi pescarii. Mi-a vorbit și de necazurile noastre care ne încovoie ca pe o creangă... Dar și cînd s-o desdoi creanga! Pentru asta unori îi deajuns să se desprindă numai o frunzuliță. Dumitru: Omul cela din închisoare gîndea să fie frunza? Lavrentie: Poate vîntul. Dumitru: Atunci nu-i pescar. Lavrentie: Nu, dar are prieteni pe malul mării și la mila 40; și pe mine mă socoate prieten. Ciudat: îi om de oraș, dar cunoaște stările de pe aici ca un pescar adevărat”. E limpede pentru oricine că talentul lui Mihail Davidoglu mergea în direcția dramei pasionale pe un fond mitic, și nu în direcția dramei sociale, cu rezolvări politice. Dealtfel, chiar în perioada respectivă, unii comentatori au sesizat rapid situația, punînd-o pe seama unor presiuni extraliterare asupra autorului. În acest sens, „Semnalul” din 30 mai 1947 remarcă: „Dacă d. Davidoglu ar fi găsit în comitetul de lectură al teatrului un prieten care să-i aprecieze și valoarea pur artistică a piesei, nu numai tendințele ei politico-sociale, desigur că d-sa ar fi adus textului multiple și prețioase retușări”.

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Complexul expozițional al Teatrului Foarte Mic a găzduit expoziția caricaturistului Mihai Stănescu. ● Pînă cînd videocasetofoanele vor pătrunde în locuințele noastre, putem avea teatru acasă nu numai la radio și la televizor, ci și făcînd rost de discul cu Jocul de-a vacanța de Mihail Sebastian, interpretat de Radu Beligan, Dina Cocea, Colea Răutu, Silvia Dumitrescu-Timică și alte nume de rezonanță ale scenei. ● Revista „Tribuna” din 17 martie 1983 publică un interesant interviu luat lui Dinu Cernescu de ziaristul Ilie Călian. ● La rîndul ei, revista „Luceafărul” din 26 martie publică ancheta Lianeii Cojocaru „Dramaturgie și valoare”.

Răspund întrebărilor reporterei Dinu Kivu, Natalia Stancu, Paul Everac, Dumitru Solomon, Tudor Popescu și Victor Parhon. ● După cum se vede, revistele culturale din întreaga țară (re)descoperă serios și competent problemele dramaturgiei și teatrului. ● Teatrul Dramatic „Maria Filotti” din Braïla a prezentat, în regia lui Marius Popescu și scenografia Stelei Bărăscu, spectacolul cu dramatizarea romanului Frumoșii nebuni ai marilor orașe de Fănuș Neagu. Dramatizarea e semnată de Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. Muzica aparține lui George Grigoriu, iar coregrafia, lui Victor Vlase. ● Tot la

teatrul brăilean a avut loc premiera pe țară a piesei Frunzele amăgitoarei nepuținți de Iosif Naghiu, în regia lui Gheorghe Milețianu și scenografia lui Gheorghe Mosorescu. Un amănunt care vorbește despre abnegația slujitorilor scenei: la premieră și încă două săptămîni după aceea, actorul Romeo Mușețeanu a jucat, în acest spectacol, cu brațul fracturat. ● Sintem bucuroși să vă informăm că Almanahul „Gong ’83” și-a epuizat tirajul, drept care ediția „Gong ’84”, aflată într-un stadiu avansat de pregătire, va apărea într-un tiraj substanțial sporit.

FAIMA